

Docenthandleiding – Villa Voerendaal: een dag in de villa

Informatie

TV: Tijd van Grieken en Romeinen

KA: De klassieke vormentaal van de Grieks-Romeinse cultuur

De groei van het Romeinse Imperium waardoor de Grieks-Romeinse cultuur zich in Europa verspreidde

De confrontatie tussen de Grieks-Romeinse cultuur en de Germaanse cultuur van Noordwest-Europa.

Lestijd: 30 minuten

Leerdoelen

- De leerling legt uit wat een Romeinse villa was en wat de functies ervan waren.
- De leerling is in staat verschillende perspectieven uit een tekst te halen (eigenaar, slaven, ambachtslieden, kinderen, opzichter).
- De leerling benoemt sociale verschillen en ongelijkheid in de Romeinse samenleving.
- De leerling oefent met schrijfvaardigheid door een dagboekfragment te maken.

Antwoordmodel bij de vragen

De *villa* als nederzettingvorm raakte in de noordelijke gebieden van het Romeinse Rijk verspreid in de tijd van de *'Pax Romana'* oftewel 'Romeinse vrede'. Zo omschreven sommige Romeinen in de eerste tot en met de derde eeuw de orde, rust en welvaart in hun rijk. Deze stabiliteit leverde **villa-eigenaren** aanzienlijke graanoverschotten op, die ze vervolgens verkochten aan soldaten en burgers. *Villae* waren dus essentieel in de Romeinse samenleving. ... Wie kon zich destijds zo'n *villa* veroorloven? In de Vroeg-Romeinse tijd ontstonden **nieuwe elites**, mensen met macht. **Lokale stamhoofden** met aanzien konden met hun familie worden opgenomen in het Romeinse bestuursstelsel, waarna ze een of meer *villae* hadden. Zij woonden doorgaans in de stad en lieten het beheer van hun landgoederen over aan een **beheerder, een vilicus**. De eigenaar van een *villa* kan ook een **rijke handelaar, een rijke migrant of een in de buurt geboren veteraan** uit het Romeinse leger zijn geweest. Op het Romeinse platteland konden dergelijke eigenaren een nieuw stuk grond ontwikkelen tot een woonplek en een landbouwbedrijf. De rijkdom van deze elites en hun vertrouwdheid met de Romeinse cultuur zijn niet alleen te herkennen aan de inrichting van hun *villa*-complexen, maar ook aan de manier waarop ze begraven zijn. In hun graven, eventueel gemarkeerd met een groot grafmonument, lagen regelmatig prachtige grafstukken. Soms werden hun crematieresten opgeborgen in kostbare stenen grafkisten.

1. Wie wonen, werken of leven er volgens deze tekst allemaal in of rondom *villae* zoals Villa Voerendaal en wat zijn hun taken?

→ In de tekst wordt er een onderscheid gemaakt tussen villa-eigenaren en de opzichter. Villa-eigenaren waren vooral rijke elite, die bestond uit lokale stamhoofden, rijke handelaren, rijke migranten of Romeinse veteranen. De opzichter (*vilicus*) moest de landgoederen beheren.

→ Niet genoemd maar ook goed: mensen die op het landgoed werken, slaven, families die op het landgoed wonen.

2. Bij vraag twee moeten leerlingen een dagboekfragment schrijven. Hier kan op het volgende gelet worden bij een nabespreking:

1. De eigenaar (*dominus*)

- De leerling begrijpt dat de eigenaar verantwoordelijk was voor landbouwproductie, status en rijkdom.
- De leerling beschrijft de villa als symbool van macht en luxe.

2. De slavin

- De leerling kan verwoorden hoe zwaar en afhankelijk het leven van een slavin was.
- De leerling benoemt dagelijkse taken (koken, schoonmaken, akkerwerk).

3. De ambachtsman

- De leerling begrijpt dat villa's economische motoren waren (afnemers van goederen/diensten).
- De leerling benoemt zijn rol in productie (potten, amforen, onderhoud).

4. Het kind van de eigenaar

- De leerling ziet dat rijke kinderen een bevoorrecht leven hadden (onderwijs, spelen, luxe).
- De leerling benoemt ook dat er sociale ongelijkheid bestond.

5. De opzichter (*vilicus*)

- De leerling begrijpt dat de opzichter een bemiddelende rol had tussen eigenaar en slaven.
- De leerling benoemt dat keuzes in leiderschap (streng vs. rechtvaardig) invloed hadden op de werking van de villa.

Didactische tips

- Laat leerlingen hun dagboekfragment in tweetallen uitwisselen en bespreken.
- Laat enkele leerlingen hun fragment voorlezen vanuit hun rol.
- Reflecteer klassikaal: *Welke rol had je liever gehad, en waarom?*

Klaar?

Bij venster 6 is een kwartetspel gemaakt waar Villa Voerendaal ook bij betrokken is!